

Voortgangsrapportage Trendbreuk Zuid-Limburg 2024

Zicht op de trends

De stijgende lijn voortzetten

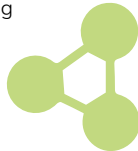
In 2018 startte het programma Trendbreuk in Zuid-Limburg met de ambitie om de gezondheidsachterstand ten opzichte van de rest van Nederland met 25% in te halen in 2030. In de tijd die daarop volgde zijn er niet alleen veel initiatieven, projecten en interventies gestart én geborgd, maar zijn ook stappen gezet in intensieve en domeinoverstijgende samenwerking. Dat die aanpak zijn vruchten afwerpt, is te lezen in eerder verschenen voortgangsrapportages.

Deze rapportage laat voor de vijfde keer de jaarlijkse resultaten zien én de trends in die periode. De groei en doorontwikkeling van het programma als geheel en de onderdelen afzonderlijk laten een duidelijke stijgende lijn zien. Een ontwikkeling waar Zuid-Limburg trots op kan zijn en een lijn die we de komende jaren stevig willen voortzetten.

Basisstructuur

Beschrijft uniforme regiobrede afspraken voor domeinoverstijgende ketensamenwerking. Dit zorgt voor een betere signalering, doorgeleiding en ondersteuning aan (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie.

11

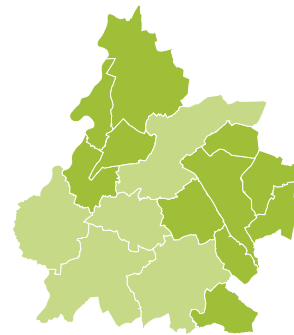

Volledig geïmplementeerd.

5

Deels geïmplementeerd of in voorbereiding.

Knooppunten Kansrijke Start

Multidisciplinair casuïstiekoverleg overleg waarin professionals en (aanstaande) ouders samen aan tafel zitten en afspraken maken over maatwerkondersteuning.

11

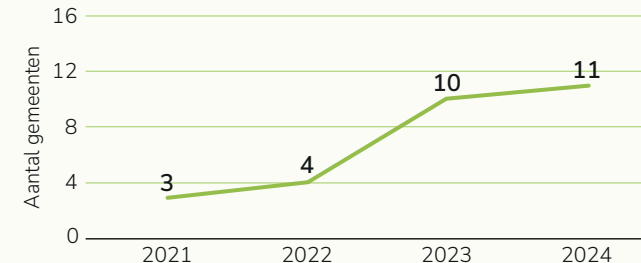

Volledig geïmplementeerd

3

In voorbereiding

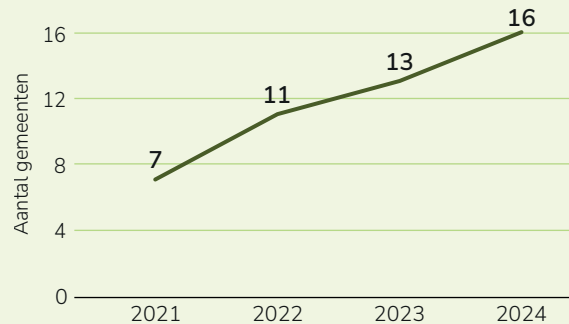

Lokale coalities

Domeinoverstijgend samenwerkingsverband tussen professionals uit het medisch en het sociaal domein. Nodig om zwangere vrouwen en gezinnen in een kwetsbare situatie het juiste steuntje in de rug te bieden.

Niet alleen hebben alle Zuid-Limburgse gemeenten sinds 2024 een lokale coalitie, ook steeds meer partners sluiten hierbij aan.

Kansrijke Start

Samen voor Gezondheid

Met dit onderzoeksproject wordt de zorg voor zwangere vrouwen in kwetsbare situaties geoptimaliseerd.

De Basisstructuur is geïmplementeerd in de geboortezorg-keten en in de Jeugdgezondheidszorg. Samen voor Gezondheid (SvG) monitort deze implementatie met een vragenlijst onder professionals en interviews met cliënten.

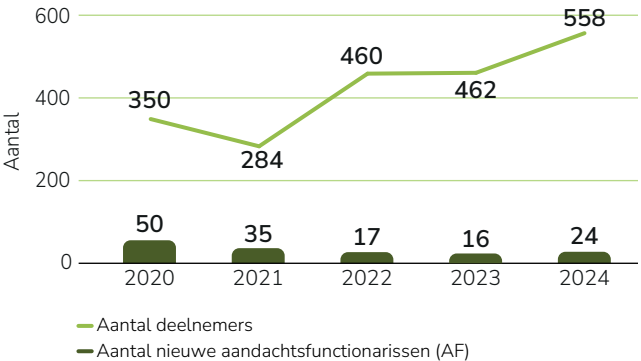
KANSRIJKE START

Nu Niet Zwanger (NNZ)

Ondersteunt vrouwen en mannen in een kwetsbare situatie om regie te nemen over (het moment van) hun kinderwens om hiermee een onbedoelde zwangerschap te voorkomen.

Het NNZ netwerk is verder uitgebreid met nieuwe aandachtsfunctionarissen (AF) en steeds meer getrainde samenwerkingsprofessionals (AF) gaan zelf het gesprek aan met cliënten.

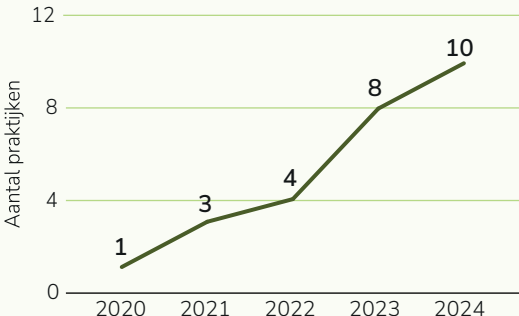

Centering Zwangerschap

Zwangerschapscontroles in een groep van 8 tot 12 zwangeren. De vrouwen krijgen meer inzicht in hun eigen gezondheid en het maken van positieve keuzes.

68
groepen gestart

10
praktijken

Kansrijke Start

Geboortezorg Flex

In 2023 is de proeftuin afgerond, waarin gezinnen in een kwetsbare situatie geen eigen bijdrage betaalden voor kraamzorg óf extra kraamzorg ontvingen in de eerste 6 maanden na de geboorte.

In 2024 is er ingezet op een landelijke lobby over de eigen bijdrage en de borging van de werkwijze en geleerde lessen om te komen tot een voortzetting van de proeftuin.

Resultaten Proeftuin:

75%
Heeft meer zelfvertrouwen
gekregen

83%
Weet wat zijn/haar
kind nodig heeft

68%
Durft makkelijker
om hulp te vragen

75%
Voelt zich zekerder
als ouder

Zindelijkheid

Kinderen gaan later naar de basisschool, omdat ze niet zindelijk zijn. Om (gezondheids)achterstanden te voorkomen krijgen ouders kosteloos een effectieve gedragsinterventie zindelijkheid aangeboden. Dit is sinds 2024 een nieuw aandachtspunt binnen de Trendbreuk-aanpak.

Er is een projectplan opgesteld in samenwerking met de GGD/JGZ, gemeenten, de kinderopvang en afvalbedrijf RD4.

Taalrijke Start

Om de trend in laaggeletterdheid te breken, investeert Trendbreuk in de taalverwerving van het jonge kind. Dit is sinds 2024 een nieuw aandachtspunt in de Trendbreuk-aanpak.

In alle drie de subregio's is overleg en samenwerking gestart van gemeenten, bibliotheken, Taalschatten en andere partners om dit thema en het belang daarvan onder de aandacht te brengen bij professionals en ouders.

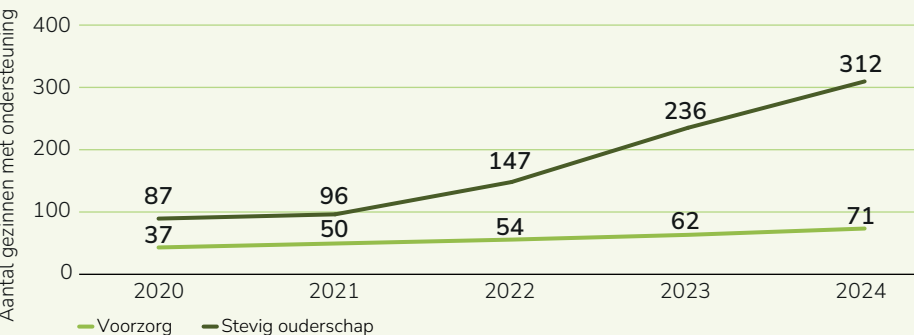
Digitale zorgpaden

Helpt gemeenten en zorgverleners om snel de juiste ondersteuning binnen een gemeente te vinden per specifiek probleem.

Sinds de zorgpaden in alle 16 gemeenten geïmplementeerd zijn maken steeds meer zorgverleners gebruik van deze tool. Ze ervaren het gebruik als doeltreffend.

Kansrijke Start

Voorzorg en Stevig Ouderschap

Ondersteunen jonge gezinnen gedurende 1,5 tot 2 jaar.

Voorzorg: voor jonge vrouwen, die minder dan 28 weken zwanger zijn van hun eerste kind en die te maken hebben met een opeenstapeling van complexe problemen.

Stevig ouderschap: voor (aanstaande) gezinnen waar de omstandigheden moeilijker zijn dan gemiddeld. De passende, individuele begeleiding gaat uit van de eigen kracht van de ouders.

Ouders voelen zich gesteund en krijgen voldoende handvatten aangereikt om op eigen kracht verder te gaan.

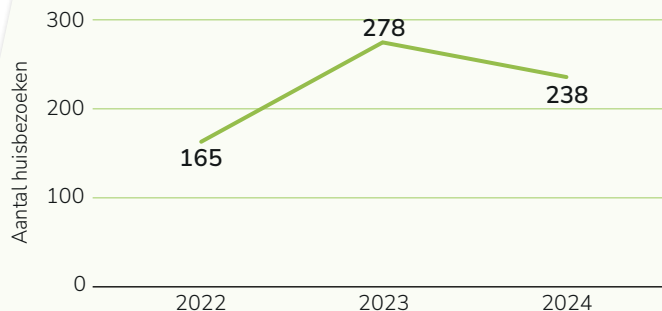
Prenataal huisbezoek

Na signalering van een kwetsbare situatie gaat een jeugd-verpleegkundige op huisbezoek. De situatie van het gezin wordt in kaart gebracht. De professional kijkt samen met het gezin wat er nodig is.

238

huisbezoeken

KANSRIJKE START

Lerend Netwerk Gezonde Kinderopvang

Een platform waar partners in en rondom de kinderopvang samenwerken en kennis delen om van elkaar te leren.

Het Lerend Netwerk publiceerde in 2024 **Spring Mee!**. Een magazine vol inspiratie en praktische tips voor professionals in en buiten de kinderopvang.

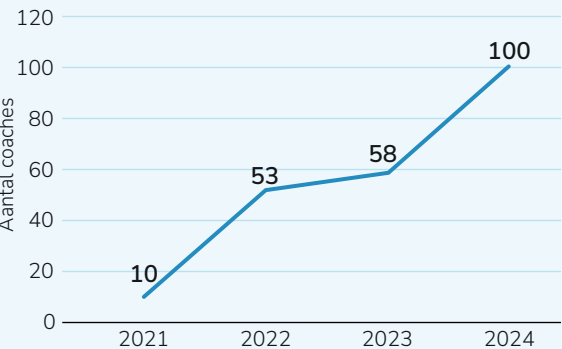

Gezonde Kinderopvang

Kinderopvangorganisaties werken structureel aan een gezonde leefstijl van kinderen en de deskundigheid van medewerkers. Gezond opgroeien wordt vanzelfsprekend en elk kind krijgt een gezonde start.

Steeds meer locaties hebben een coach Gezonde Kinderopvang die een gezonde leefstijl stimuleert.

Peutertijd

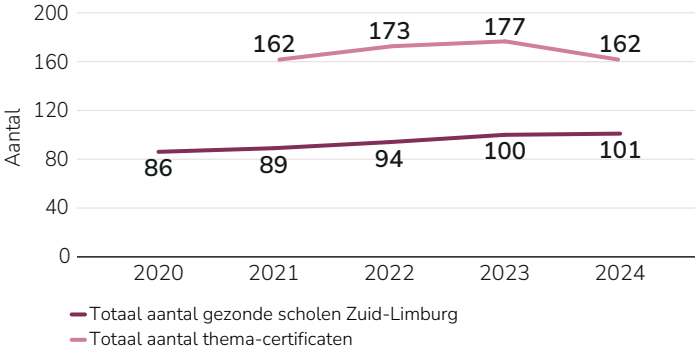

Gezonde School

Maakt een gezonde leefstijl op scholen vanzelfsprekend. Een school kan één of meer themacertificaten aanvragen, die onderdeel zijn van het vignet Gezonde School.

Steeds meer scholen uit zowel het primair als voortgezet onderwijs doen mee. Ook in het MBO.

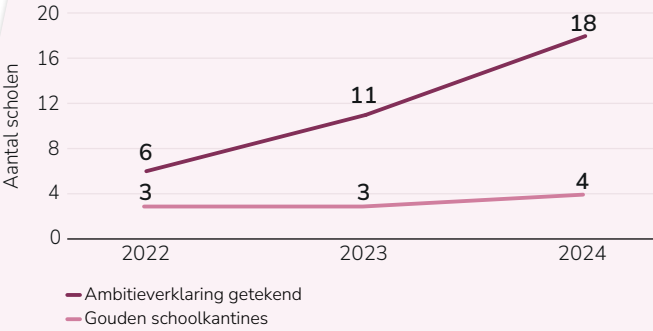

Gezonde kantine

Met kleine veranderingen kunnen scholen, op basis van de Schijf van Vijf, het aanbod in de schoolkantine gezonder en duurzamer maken.

Steeds meer scholen geven het goede voorbeeld en bieden leerlingen iedere dag gezonde keuzes.

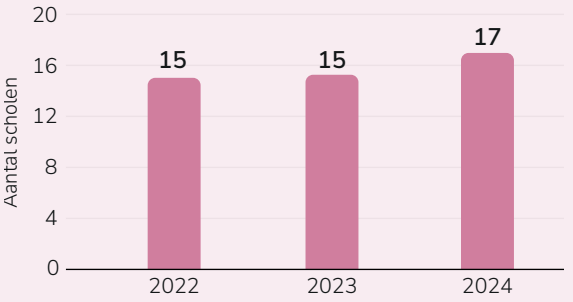

Gezonde Basisschool van de Toekomst (GBT)

Een GBT heeft een verlengd dagprogramma. Er wordt meer bewogen, gezamenlijk een gezonde lunch gegeten en er wordt meer aandacht besteed aan ontspanning en leefstijl.

Steeds meer scholen willen aan de slag met elementen of het volledige GBT concept.

Basisschool en Voortgezet onderwijs

M@ZL

Het doel van M@ZL is het aantal voortijdige schoolverlaters terug te dringen en jongeren in een kwetsbare positie de noodzakelijke begeleiding te geven.

In 2024 is de Jeugdgezondheidszorg gestopt met M@ZL vanwege een tekort aan jeugdartsen.

Werk en ouderschap

Bevorderen gezondheid MBO-studenten

Met partners die betrokken zijn bij de MBO-opleidingen is een visie en actieplan gemaakt, afgestemd op de methodieken van de Gezonde School.

Studenten zijn betrokken via de MBO-monitor. De resultaten hiervan, inclusief verdiepende gesprekken, zijn meegenomen in de visie en het actieplan.

WERK EN OUDERSCHAP

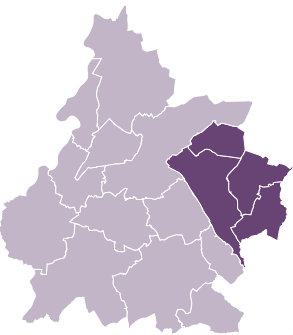

Rookvrije Generatie

Zet in op het beschermen van kinderen tegen tabaksrook en de verleiding om te gaan roken. Rookvrije Start en Rookvrije Kindomgeving zijn concrete onderdelen van deze aanpak.

In alle gemeenten wordt de rookvrije aanpak uitgevoerd.
4 gemeenten nemen deel aan het KWF project Rookvrije Start: Heerlen, Kerkrade, Brunssum en Landgraaf.

4 gemeenten
Rookvrije Start
70 rookvrije
plekken

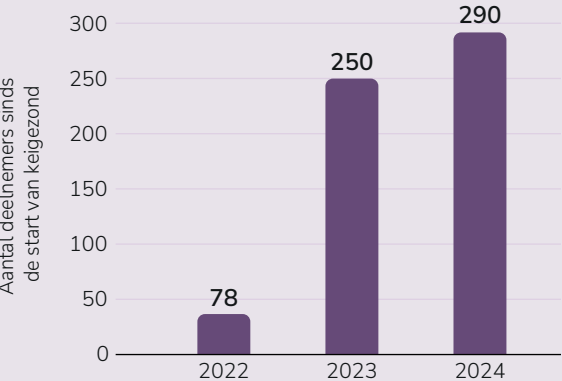

Keigezond

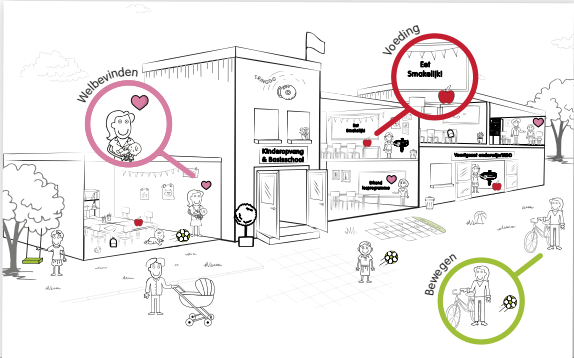
Begeleidt kinderen met overgewicht & obesitas naar een gezonde(re) leefstijl en een gezonder gewicht.

In totaal zijn 290 kinderen sinds de start van het project in begeleiding (geweest) in Zuid-Limburg.

Fase overstijgend

Gezond leren leven

De Trendbreukcyclus bestaat uit opeenvolgende fases waarin telkens de basiselementen voeding, beweging en welbevinden terugkomen. Zo wordt een doorgaande lijn gecreëerd met een eenduidig aanbod en eenheid van taal.

Stand van zaken basiselementen 2024:

Welbevinden

62%

van de basisscholen gebruikt erkend lesprogramma

67%

van de VO-scholen gebruikt erkend lesprogramma

Bewegen

89%

van de basisscholen gebruikt beweegprogramma

83%

van de VO-scholen gebruikt vakwerkplan

Voeding

64%

van de basisscholen biedt fruit/groente aan

50%

van de basisscholen heeft een feestbeleid ipv traktatiebeleid

61%

van de VO-scholen biedt fruit/groente aan

De praatplaat 'Gezond leren leven' wordt veel gebruikt in de kinderopvang, het basis onderwijs en ook steeds meer in het voortgezet onderwijs. Het helpt om met elkaar het juiste gesprek te voeren.

Arbeid en gezondheid

Trendbreuk wil de thema's voeding, beweging en welzijn onder de aandacht brengen in organisaties en bedrijven. Het helpt werkgevers op de werkplek een gezonde leefstijl te bevorderen.

De eerste verkennende en zeer constructieve gesprekken zijn gevoerd met LIOF en de Limburgse Werkgeversvereniging (LWV).

Gezonde leefstijl op de werkplek

Waarom

- Vastlopende arbeidsmarkt
- Een andere kijk op gezondheid
- Investeren loont

Wat

- Brede benadering van gezondheid
- Het andere gesprek met elkaar voeren
- Perspectief – wat kan iemand wél!
- Focus; wat is belangrijk?
- Actie; komen tot afspraken

Hoe

- Klein beginnen (met dat waar je zelf plezier aan beleeft)
- Zoek medestanders, ambassadeurs en steun van 'boven'
- Ga in gesprek met elkaar
- Deel ervaringen en inzichten
- Kom tot gemeenschappelijke actie
- Veranker resultaten in beleid en processen

Wie

- Werkgevers en werknemers samen

Burgerparticipatie

'Praten mét burgers' in plaats van 'praten over' zorgt dat Trendbreuk aansluit bij de wensen en behoeften van burgers.

Ideeën over burgerparticipatie zijn beschreven in een plan. De eerste professionals zijn gestart met een trainingsmodule participatie.

Fase overstijgend

Dialogo met de jeugd

Helpt om meer inzicht te krijgen in hoe we jeugd en jongvolwassenen (12-27 jaar) kunnen bereiken, hoe het met hen gaat en op welke manier ze benaderd willen worden.

Krijgt steeds meer vorm door bijvoorbeeld het organiseren van focusgroepen met jongeren.

JOGG (Gezonde jeugd, gezonde toekomst)

Ondersteunt regionale projecten om de gezondheidsachterstand te verkleinen door te werken vanuit 7 kindomgevingen.

Alle gemeenten in Zuid-Limburg zijn JOGG-gemeente. Dat helpt bij de regionale uitvoering van activiteiten.

7

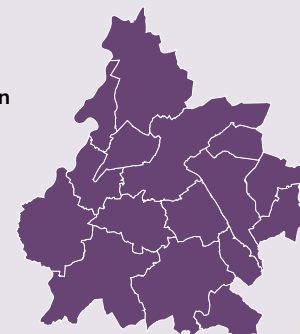

kindomgevingen ondersteunen

16

JOGG-gemeentes

Meer informatie

Over Trendbreuk zijn steeds nieuwe ontwikkelingen en wetenswaardigheden te melden. Ook geeft Trendbreuk regelmatig tips en inspiratie. Niets missen?

- Kijk eens op trendbreukzuidlimburg.nl.
- Meld je op de website aan voor [nieuws over Trendbreuk](#).
- Volg [@Trendbreuk Zuid-Limburg](#) op LinkedIn.
- Nodig Trendbreuk uit om de aanpak toe te lichten.

Trendbreuk Zuid Limburg

E trendbreuk@ggz.nl

T 088 880 53 01

www.trendbreukzuidlimburg.nl

©Trendbreuk Zuid-Limburg, 2025

Inhoud van deze publicatie mag gebruikt worden met bronvermelding.

